

Katlijk

Fries: Ketlik; leke, waterlossing. Dorp in de gemeente Heerenveen, oostelijk van Oranjewoud. Heeft nog enige heide en bos. Hervormde Kerk uit de 16e eeuw, met klokkestoel aan de weg "Kerkelaan" en een christelijke lagere school.. Evenals in Oudehorne wordt het Sint Thomasluiden nog in ere gehouden. De oostelijke 'boerenstreek' wordt Groot-Katlijk, de rest Klein-Katlijk genoemd. (Ontleend aan de Encyclopedie van Friesland van 1958).

De aanduidingen Groot-Katlijk en Klein-Katlijk komen op de kaart van Schotanus/Halma van 1718 onder deze benamingen reeds voor.

Opmerkingen: Op de kaart van Schotanus/Halma van 1718 wordt het gebied langs de vaart, dat nu "Ds Veenweg" heet, aangeduid als 'Ny Katlijk', terwijl op de kaart van Eekhof van 1848 aan de noordzijde van de vaart staat vermeld 'Boven Knype' en aan de zuidzijde 'Nieuw-Katlijk'.

De 2 klokken in het klokhuis, welke in 1942 door de Duitse bezetters werden gevorderd, dateerden uit 1752. Volgens de 'Tegenwoordige Staat der verenigde Nederlanden' 15e deel (1788?) zou Katlijk komen van Catholica . Het beeldje "De Raaptepper" heeft een link met de vroegere bijnaam voor de bewoners van Katlijk: de Ketliker sânrâpen

AALTJELAAN

Vanaf de "Weversbuurt" in ongeveer zuid-oostelijke richting tot de "Bisschoplaan". Besluit naamgeving van 21 december 1959.

Aan welke Aaltje deze laan haar sinds lang gebruikte naam te danken heeft is niet bekend.

De noordelijke helft van de laan komt (zonder naam) reeds voor op de kaart van Schotanus/Halma van 1718.

BISSCHOPLAAN

Vanaf de "Schoterlandseweg" met een bocht naar het kruispunt "Breedsingel"/"Kerkelaan" enz.

Besluit naamgeving van 21 december 1959.

In het rampjaar 1672 was Friesland versterkt door een reeks van schansen en had men de Tjonger afgedamd om de landen onder water te laten stromen. Toch gelukte het de Bisschop van Munster, Christoph Bernard van Galen (1606-1678) -die al een slechte naam had door zijn plunderingen van Gelderland, Overijssel en Drenthe in 1665 - zijn troepen vanuit de Stellingwerven over de Tjonger te laten komen. In de nacht van 18 op 19 augustus 1672 deden deze troepen een aanval op de Schoterschans, welke tot driemaal toe werd afgeslagen door de militairen, die te Heerenveen lagen. Een troep Munstersen was door een spion geleid langs een doorwaadbare plaats in de Tjonger en probeerde de Friese troepen in de rug aan te vallen. Het landvolk had echter de zandwegen met primitieve middelen onbegaanbaar gemaakt en de Munstersen werden bij de Bisschoplaan teruggeslagen door boeren, veenarbeiders en andere vrijwilligers. De naam Bisschop(s)laan is sindsdien blijven leven.

Er bestaat een toneelspel over deze oorlogsperiode van de hand van G. Burgy, hetwelk in 1933 in de Hepkema's bosjes te Heerenveen is opgevoerd.

BREEDSINGEL

Vanaf de "Schoterlandseweg" in ongeveer noordelijke richting tot de "Bisschoplaan"/"Kerkelaan"/"W.A. Nijenhuisweg".

Besluit naamgeving van 21 december 1959.

De singel zowel als de benaming zijn vermoedelijk oud. De laan is echter op de kaart van Schotanus/Halma van 1718 nog niet aangeduid. Voor de naam is geen andere verklaring te geven dan dat de singel breed is.

DE FUOTPADEN

Vanouds bestaande benaming voor een verbindingsroute voor wandelaars en fietsers tussen de "Marijkemuoi-wei" (bij Pauwenburg) onder Oranjewoud en de "Jan Jonkmanweg".

Besluit naamgeving van 31 mei 1972.

DE KLEPELSLAG

De zijweg van de "W.A. Nijenhuisweg" in ongeveer noord-westelijke richting

Besluit naamgeving van 17 december 1984 en 26 november 1996.

Bij laatst genoemd besluit is aan de verlenging van deze straat ook deze naam gegeven.

FUOTPADEN, DE

Zie bij "De Fuotpaden".

GROOT KATLIJK

Oostelijke 'boerestreek' van het dorp.

Komt op de kaart van Schotanus/Halma van 1718 onder deze benaming voor.

HOUTLAAN

Van de "Schoterlandseweg" in noord-west richting tot de "W.A. Nijenhuisweg" en daar overgaand in de "Hogeveensweg" onder Bontebok..

Besluit naamgeving van 15 september 1958.

De weg ligt op de grens van Nieuwehorne en Katlijk. De huizen aan de westkant behoren tot Katlijk, die aan de andere zijde tot Nieuwehorne.

HOUTWALLEN

Weg in het ruilverkavelingsgebied, welke aan het ene einde uitmondt op de "Buitenweg" onder Nieuwehorne en aan het andere einde op de "Schoterlandseweg" onder Katlijk, even ten westen van de "Buitenweg".

Aangelegd in 1970. Besluit naamgeving van 19 oktober 1970.

In het gebied waardoor deze weg loopt bevinden zich talrijke houtwallen.

IMKE KLAVERPAD

Het fiets/wandelpad van de "Hogeveensweg" onder Bontebok in ongeveer westelijke richting naar de "Jan Jonkmanweg".

Besluit naamgeving van 28 juni 1985.

Imke Klaver (1880 - 1967) was vroeger een bekende veenarbeider, afkomstig van Bontebok. Hij bekleedde diverse bestuursfuncties, meestal plaatselijke, maar van de landelijke Federatie van Land, Tuin en Veenarbeiders was hij enigejaren secretaris. Schreef het boek "Herinneringen van een Friese landarbeider".

JAN JONKMANWEG

Vanaf de vaart te Bovenknijpe in ongeveer zuid-oostelijke richting tot het oostelijk eindpunt voor de "Weversbuurt" te Katlijk.

Besluit naamgeving van 21 december 1959.

De weg ligt deels in Katlijk en deels in de Knipe en werd vroeger onofficieel Sintelweg of Swarte-dykje genoemd.

Zie toelichting bij de De Knipe, "Jan Jonkmanweg".

JONKMANWEG, JAN

Zie bij "Jan Jonkmanweg".

KATLIJKERHEIDE

Het gebied in het dorp Katlijk aan de noordkant van de "Schoterlandseweg" waar ook nu nog enige heide en zandkoppen aanwezig zijn.

KERKELAAN

Vanaf het kruispunt "Bisschoplaan"/"Breedsingel" in ongeveer noord-westelijke richting tot het oostelijk eindpunt van de "Weversbuurt" bij de "Jan Jonkmanweg".

Besluit naamgeving van 21 december 1959.

De benaming is zeer toepasselijk daar de weg naar en langs de kerk voert.

De kerk wordt in 1243 (uiteraard als Rooms Katholieke Kerk) het eerst in oude stukken vermeld en is ongetwijfeld één der oudste in de gemeente. In 1315 had Katlijk een pastoor en een vicaris. Het gebouw is later vernieuwd. Aan de voorlopige lijst van monumenten, van rijkswege uitgegeven, wordt het volgende ontleend : "De - thans Nederlands Hervormde - kerk te Katlijk, in de 16e eeuw opgetrokken van rode baksteen, bestaat uit een schip en een 5/8 gesloten koor. Aan de westzijde een puntgevel - daterend van plm. 1800(?) met een kleine trap en een fries met baksteenvlechtelingen te halver hoogte in de top. Het gebouw heeft korfbogige vensters, in sommige waarvan een gemetselde binnenpost. Er zijn zware steunberenaanwezig".

KLAVERPAD, IMKE

Zie bij "Imke Klaverpad".

KLEIN KATLIJK

Een gedeelte van het dorp, ongeveer overeenkomende met de tegenwoordige Weversbuurt en het deel ten zuiden en noorden ervan.

De benaming komt al voor op de kaart van Schotanus/Halma van 1718.

KLEPELSLAG, DE

Zie bij "De Klepelslag".

NIJENHUISWEG, W.A.

Zie bij "W.A. Nijenhuisweg".

SCHOTERLANDSEWEG

Weg vanaf de "Marktweg" te Heerenveen (vroeger Oudeschoot) in oostelijke richting naar Donkerbroek tot de grens met de gemeente Ooststellingwerf.

Besluit naamgeving van 17 maart 1949.

De weg loopt nu van Heerenveen - met een fietstunnel onder de A 32 door - via Oudeschoot, Mildam, Katlijk, Nieuwehorne, Oudehorne, Jubbega en Hoornsterzwaag.

Zie "Schoterlandseweg" onder Heerenveen.

SINTELWEG (vervallen)

Vroegere onofficiële benaming voor de "Jan Jonkmanweg".

SWARTE DYKJE

Zie bij "Jan Jonkmanweg".

TJONGERVALLEI

Weg in het ruilverkavelingsgebied, beginnende bij de "Schoterlandseweg" te Katlijk, nabij de "Breedsingel, eerst lopende in ongeveer zuid-oostelijke richting, vervolgens afbuigend naar het noord-oosten, ongeveer evenwijdig aan deTjonger en in Hoornsterzwaag uitkomend op de "Prikke daem".

Grotendeels aangelegd in 1969/70.

Besluit naamgeving van 25 mei 1970.

De weg ligt in Katlijk, Nieuwehorne, Oudehorne, Jubbega en Hoornsterzwaag.

De weg dankt zijn naam aan het feit, dat hij door de Tjongervallei loopt.

W.A. NIJENHUISWEG

Vanaf het zuid-oostelijk eindpunt van de "Kerkelaan" in ongeveer oostelijke richting tot het noord-westelijk eindpunt van de "Houtlaan" - grens met Nieuwehorne.

Besluit naamgeving van 21 december 1959.

Wietze Andries Nijenhuis werd geboren te Katlijk op 13 maart 1874 en overleed te Heerenveen op 15 februari 1953 (begraven te Katlijk). Op 15 mei 1902 nam hij voor de A.R. partij zitting in de raad der voormalige gemeente Schoterland. Hij bleef dit tot de opheffing van Schoterland bij de wet 'Heerenveen' (1 juli 1934) maar werd dadelijk weer raadslid van Heerenveen en bleef dit tot 1941, toen de Duitse bezettende macht de raad aan kant zette. In 1927 volgde hij de heer C.Gerritsma als wethouder op en hij is wethouder gebleven tot 1941. De heer Nijenhuis bewoog zich op velerlei gebied. Hij was bestuurslid van de plaatselijke en de gemeentelijke kiesvereniging der A.R. partij, bestuurslid van de Gereformeerde Kerk en jarenlang voorzitter van het Christelijk schoolbestuur te Katlijk. Van 1917 tot 1949 was hij voorzitter van de Coöperatieve Boerenleenbank te Katlijk. Hij was voorts voorzitter van de waterschappen 'Mildam-Oost', 'Nijehorne' en de 'Grote Veenpolder in Weststellingwerf', voorzitter van de commissie, regelende de arbeidsvoorwaarden in het zuivelbedrijf in Friesland, voorzitter van 'Maatschappelijk Hulpbetoon' in de gemeente Heerenveen, bestuurslid en voorzitter van de afdeling Heerenveen van de Friese Maatschappij van Landbouw, mede-oprichter en gedurende vele jaren voorzitter van de Coöperatieve zuivelfabriek te Bontebok, gedelegeerde voor Friesland in het Nederlandse Landbouw Comité, bestuurslid van de Bond van Coöperatieve Zuivelfabrieken in Friesland, lid van de landelijke zuivelbond en bestuurslid van de Frico. Daarnaast heeft hij veel aandacht gegeven aan landontginning en de veefokkerij. Hij was ridder in de Orde van Oranje-Nassau. Tenslotte zij vermeld dat hij lange tijd aan de onderhavige weg heeft gewoond.

Op de kaart van Schotanus/Halma van 1718 is de weg - zonder benaming - reeds aangegeven. Er stonden toen reeds vele huizen en boerderijen aan (aan de noordkant).

WEVERSBUURT

Vanaf het noord-westelijk eindpunt van de "Molenlaan" in ongeveer oostelijke richting tot de "Kerkelaan" in Katlijk.

Besluit naamgeving van 21 december 1959.

De "Weversbuurt" ligt gedeeltelijk in Mildam en gedeeltelijk in Katlijk en werd vroeger ook al zo genoemd.

Bij de eerste volkstelling (1830) werden in Mildam (en omgeving) verschillende wevers geregistreerd en een aantal hunner heeft aan deze weg gewoond. De weg stond reeds (zonder naam) aangeduid op de kaart van Schotanus/Halma van 1718.